

J.M.G. Leune

Genealogie van het geslacht Van Diepenbeek in Steenbergen en Kruisland ca. 1600-ca. 1839 ¹

Versie 3-7-2023 ²

I Willem Bartelszn. van Diepenbeek, afkomstig uit het land van Luik; waarschijnlijk militair; verbleef in de eerste helft van de 17de eeuw in Deventer; otr. geref. Steenbergen 2-5-1620, tr. aldaar 17-5-1620 Lijsbeth Jans van den Bril [Den Briel], j.d.; uit dit huwelijk (volgorde onbekend):

1. Bartel Willemszn. van Diepenbeek, geb. Deventer; was in Steenbergen meester-kleermaker, o.m. vermeld in 1666; ³ woonde aan de zuidzijde van de Damstraat (zie ad 4); hij leende op 5-3-1667 fl. 200 à 6 % rente per jaar teneinde het restant van de koopsom van dit huis te kunnen betalen; ⁴ diaken van de geref. kerk van Steenbergen 1662-1663; ⁵ hij werd in Steenbergen op 21-2-1670 begraven; otr. Steenbergen 7-8-1654, tr. elders (met att. van Steenbergen sept. 1654) Tanneken Bartolomeussen, j.d., beide wonend in Steenbergen; zij werd in Steenbergen op 10-7-1669 begraven. ⁶
2. Dirck Willemszn. van Diepenbeek, meester-schoenmaker te Steenbergen, o.m. vermeld in 1666; ⁷ ook winkelier aldaar; doopgetuige te Steenbergen 4-7-1655; werd op 23-12-1657 door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen; ⁸ leende op 19-1-1656 fl. 300 en op 18-6-1659 fl. 500, met land als onderpand; ⁹ was in de periode 1660-1669 pachter van de impost op het gemaal te Steenbergen (stad en land); ¹⁰ kocht 27-6-1664 voor fl. 416 een huis en schuur met een erf van 50 roeden op de Welberg; ¹¹ kocht op 25-2-1665 van Cornelis Padmos voor fl. 2310 14 gemeten land in het Segblock van de polder van Kruisland; ¹² verkocht op 16-3-1665 een schuldbrief ter waarde van fl. 600; ¹³ stelde zich op 18-3-1665 voor een bedrag van fl. 3980 borg voor Stoffel Holsinger in diens hoedanigheid als pachter van de impost op de bezaaide landen en de hoornbeesten te Steenbergen in het seizoen 1665-1666; ¹⁴ was in 1666 (zelf) pachter van de impost op de bezaaide gemeten in Steenbergen; ¹⁵ kocht 30-3-1667 voor fl. 400 twee huizen in de Visserstraat; ¹⁶ kocht 16-11-1667 uit de boedel van Cornelis Cornelisse Wolf diens huis op de noordhoek van de Markt voor fl. 1325; ¹⁷ verkocht op 21-9-1668 voor fl. 350 een huis op de Welberg; ¹⁸ was in 1669-1670 pachter van de impost op het slachten (“het geslacht”); ¹⁹ in 1670 is hij

¹ In deze genealogie wordt de familienaam steeds vermeld als Van Diepenbeek. Veelvuldig is deze in en rondom Steenbergen ook omschreven als Van Diepenbeecq en soms als Van Diepenbeecq. Een enkele maal komt de naam ook voor zonder het voorzetsel “van”.

² Een oudere versie is gepubliceerd in: Leune, 2018, p. 88-97.

³ OraS, inv. 1736, fol. 158v, 19-4-1666.

⁴ Idem, inv. 1737, fol. 8 en 8v, 5-3-1667. Door zijn broer Dirck Willemszn. van Diepenbeek werd de schuld op 5-11-1670 voldaan.

⁵ HGS, inv. 57, scan 195.

⁶ Van hen werden in Steenbergen de volgende kinderen geref. gedoopt: Wilhelm Bartelszn. van Diepenbeek (4-7-1655) en Johannes Bartelszn. van Diepenbeek (8-2-1660). Laatstgenoemde werd in Steenbergen op 26-2-1660 begraven. Mogelijk belandde zoon Wilhem in Middelburg. Op 10-12-1714 trad ene Henderick Diepenbeek, zoon van Willem Diepenbeek, in dienst van de kamer Zeeland van de VOC om vanuit Middelburg met het schip Meijenburg als kuiper te vertrekken naar Oost-Indië. Hij keerde in 1716 in de Republiek terug en was toen waarsch. ongehuwd (NA, arch. VOC, toegang 1.04.02, inv. 12759, fol. 50).

⁷ NaB, inv. 203, akte nr. 13, 26-8-1666.

⁸ HGS, inv. 1, fol. 59v.

⁹ NaB, inv. 203, akte nr. 13, 26-8-1666. Hij leende fl. 300 van Maurits Tont [Thont, Thoont] (zie voor hem Leune, 2017, p. 220) en fl. 500 van Cornelis Cornelissen Padmos (zie voor hem Leune, 2012, diverse bladzijden).

¹⁰ OraS, inv. 868, 924 en 1440.

¹¹ Idem, inv. 1529, fol. 93.

¹² Idem, fol. 138.

¹³ Idem, inv. 1736, fol. 112.

¹⁴ Idem, fol. 112v. Holsinger (Holsinger) was in Steenbergen ook kanonnier (Leune, 2017, diverse blz.).

¹⁵ Idem, inv. 1431.

¹⁶ Idem, inv. 1530, fol. 11.

¹⁷ Idem, fol. 24.

¹⁸ Idem, fol. 52.

¹⁹ Idem, inv. 1433.

vermeld als voogd van het weeskind van de overleden kanonnier Adam Haen, t.w. Tanneken Haen; ²⁰ op 29-12-1670 leende hij van kapitein Francois de Bouquelon de Fossez fl. 600, met zijn land in de polder van Kruisland (in het Segblock) als onderpand; ²¹ hij overleed in de stad Steenberg en werd daar op 27-7-1674 begraven; ²² tr. (1) vóór 1656 Beatrix de Ras; zij was in Steenberg doopgetuige op 6-10-1658; zij werd in Steenberg op 26-2-1669 begraven; hij otr. (2) Steenberg 18-5-1669 Judith de Louw, geb. Prinsenland; ²³ zij testeerden te Steenberg op 12-2-1670; ²⁴ zij werd in Steenberg op 27-3-1670 begraven; ²⁵ hij tr. (3) Dordrecht (h.v. 14-12-1671) Maria van Berclo (Berckeloo) . ²⁶

3. Willem Willemszn. (1) van Diepenbeek; volgt II. ²⁷

4. Nicolaes Willemszn. van Diepenbeek, geb. Deventer; hij was meester-kleermaker in Steenberg, o.m. vermeld in 1675; ²⁸ ook herbergier, vermeld in 1684; ²⁹ zijn broer Dirck Willemszn. van Diepenbeek verkocht hem op 6-5-1670 voor fl. 700 het huis aan de zuidzijde van de Damstraat waarin hun broer Bartel had gewoond; ³⁰ hij verkocht dit huis op 13-2-1678 voor fl. 710 aan Maria Duls, weduwe van de predikant Levinus Becius; ³¹ op 30-6-1683 kocht hij uit de boedel van Gerrit Aertsen, inwoner van Breda [en oud-schepen van Steenberg], voor fl. 900 het huis “Den Prins van Oranje” (een herberg) in de Damstraat naast de brouwerij “De Ruijter”; zijn weduwe betaalde op 9-5-1685 de laatste termijn van de koopprijs; ³² toen het pand op 28-12-1697 door de voogd van de weeskinderen van Nicolaes Willemszn. van Diepenbeek en Hillegonda Taselaer voor fl. 1200 werd verkocht aan [schoonzoon] Govert Vetten

²⁰ NaB, inv. 254, akte nr. 51, 30-12-1670; idem, inv. 159, akte nr. 32, 27-4-1673.

²¹ OraS, inv. 1737, fol. 174v. Op 31-10-1674 verklaarde de weduwe van kapitein De Fossez dat de lening door de weesmeester van de stad, optredend namens de weeskinderen van Dirck Willemszn. van Diepenbeek, geheel was terugbetaald. Zie voor bijzonderheden over kapitein De Fossez: Leune, 2017, diverse bladzijden.

²² OraS, inv. 1737, fol. 174v. Reeds een dag na zijn overlijden werden zijn nagelaten bezittingen beschreven en wie voor welk bedrag daarop aanspraak kon maken (OraS, inv. 1984). De nagelaten bezittingen van Dirck Willemszn. van Diepenbeek met een totale waarde van fl. 4920 waren: 13 gemeten en 195 roeden land [in Kruisland] (fl. 1800), het [genoemde] huis in de Damstraat (fl. 1200), een klein huis aan de stadspoort (fl. 500), een huis in de Visserstraat (fl. 120), de winkel (fl. 300), inboedel/huisraad (fl. 1000). De boedel zou als volgt worden verdeeld: dochter Elizabeth fl. 600, zoon Willem fl. 800, de weduwe [Maria van Berclo] fl. 1200, de erfgenamen van De Fossez fl. 630 (incl. rente), Tanneken Haen [dochter van de overleden kanonnier Adam Haen] fl. 200, nog te betalen winkelschulden fl. 400, tabak gekocht in Rotterdam fl. 100, “vastwedden” [?] fl. 40, Stoffel Holtsinger fl. 100, “doodschulden” [kosten van de begrafenis] fl. 150, weesmeester Jan Cornelissen Vinck fl. 270, Huijbrecht Damen fl. 107, secretaris [Matthias] Reijns fl. 50 en diverse schulden fl. 300, totaal fl. 4947.

²³ Waarschijnlijk had Judith de Louw een broer Johannes de Louw die getrouwd was met Helena Willems; zij lieten op 30-8-1671 hun dochter Judith gereformeerd dopen. Johannes de Louw is op 5-1-1666 vermeld als soldaat in de compagnie van Francois de Ram van Hagedoorn te Steenberg (NaS, inv. 49).

²⁴ NaS, inv. 43, 12-2-1670.

²⁵ Uit het eerste huwelijk van Dirck Willemszn. van Diepenbeek kwam voort: dochter Elisabeth (ged. Steenberg 29-10-1656) en uit het tweede huwelijk zoon Willem (ged. Steenberg 9-3-1670). Voogd van laatstgenoemde werd de schoolmeester Willem Willemszn. (2) van Diepenbeek. In 1695 rapporteerde hij aan de Weeskamer van Steenberg dat zijn neef Willem naar Oost-Indië was vertrokken (WKS, inv. 2525). Deze neef is vermoedelijk identiek met Willem van Diepenbeek die op 8-6-1697 als j.m. van Steenberg in de geref. kerk aldaar ondertrouwde met Louise Rose (Roose), j.d., ged. Steenberg 25-8-1669 (getuigen: Aert Cornelissen Ketelaer en Eva van Westerwaes), dochter van de kleermaker Gijsbrecht Roose en Aeltjen Willems van Lievelt (NaS, inv. 45, 21-6-1697).

²⁶ OraS, inv. 1984. Zij kwamen huwelijkse voorwaarden overeen op 14-12-1672 bij notaris Arent van Neten te Dordrecht. Van haar zuster Catharijna van Berclo ontving Maria van Berclo op 14-6-1672 fl. 1200 vanwege hun vaderlijk en moederlijk goed.

²⁷ Hij is nr. 1 in de rangorde van schoolmeesters met de naam Willem van Diepenbeek.

²⁸ NaB, inv. 190, akte nr. 46, 10-10-1675.

²⁹ OraS, inv. 1455, 23-11-1684, toen zijn weduwe werd gedaagd wegens het niet betalen van de impost op de wijnen.

³⁰ Idem, inv. 1530, fol. 97b. Het huis grensde oostelijk en zuidelijk aan het huis van secretaris [Matthias] Reijns, westelijk aan het huis van Dingeman van Driel en noordelijk aan de Damstraat. Voor de koop leende hij op 31-12-1670 van Pauwelien Capiteins fl. 150, zijnde het restant van de koopsom (OraS, inv. 1737, fol. 171v).

³¹ OraS, inv. 1532, fol. 11v. Inmiddels grensde het pand oostelijk aan dat van de drossaard van de stad en westelijk aan het huis van de weduwe van Dingeman van Driel.

³² Idem, inv. 1533, fol. 82v.

was de naam van het pand inmiddels gewijzigd in “De Jonge Prins”;³³ Nicolaes Willemszn. van Diepenbeek werd begraven in Steenbergen op 15-7-1684; hij otr. Steenbergen 13-10-1668, tr. ald. 11-11-1668 Hilleken (Hillegonda) Taselaer, ged. Colijnsplaat 13-2-1639, dochter van Hendrik Taselaer en Pieternella Jans; Hilleken otr. (2) Steenbergen 8-3-1687, tr. (2) ald. 30-3-1687 Cornelis Adriaense Caper, geb. in de Graaf Hendrikpolder, toen wonend in de polder Oude Heije, weduwnaar van Bastiaentjen Cornelissen Paddemoes [Padmos]; Hilleken (Hillegonda) overleed in de Damstraat te Steenbergen vóór 31-5-1692.³⁴

II Willem Willemszn. (1) van Diepenbeek, geb. Deventer, zoon van Willem Bartelszn. van Diepenbeek en Lijsbeth Jans; in de rangorde van schoolmeesters omschreven als Willem van Diepenbeek (1); was in 1653 soldaat in de compagnie van wijlen Philips Charles de Grenu in Steenbergen, maar dit was mogelijk al enkele jaren eerder zo;³⁵ mogelijk bleef hij militair tot hij in 1658 door de magistraat van Steenbergen werd benoemd tot schoolmeester in het dorp Kruisland als opvolger van Hendrick Gorissen;³⁶ hoewel hij reeds vanaf 1659 ook fungeerde als waarnemend voorlezer, voorzanger en koster van de gereformeerde kerk aldaar (die in Kruisland formeel in 1648 ontstond, maar feitelijk pas in 1654 toen daar de eerste predikant werd benoemd) stemde de prins van Oranje er pas op 27-1-1667 mee in dat hij deze functies vervulde en daarvoor met fl. 50 per jaar werd beloond uit de middelen van de rentmeester van de geestelijke goederen te Steenbergen;³⁷ hij werd in Kruisland op 28-9-

³³ Idem, inv. 1537, fol. 97; zie voor de geschiedenis van dit pand verder: Hans Slokkers, p. 101-102.

³⁴ NaS, inv. 76, 15-8-1692. Hilleken (Hillegonda) Taselaer werd in Steenbergen op 17-4-1692 in de geref. kerk begraven waarbij driemaal werd geluid (HGS, inv. 555; kosten: fl. 9) (voor haar nalatenschap: Weeskamer Steenbergen, inv. 2245, fol. 131v-132, 143-143v); in Steenbergen zijn van Nicolaes Willemszn. van Diepenbeek en Hilleken Taselaer de volgende kinderen geref. gedoopt: Willem Nicolaeszn. van Diepenbeek (6-10-1669) (jong overleden), Pietronella Nicolaesdr. van Diepenbeek (12-4-1671), Benjamin Nicolaeszn. van Diepenbeek (19-2-1673) (vermoedelijk begraven te Steenbergen op 19-11-1673), Elisabeth Nicolaesdr. van Diepenbeek (2-1-1675), Hendrick Nicolaeszn. van Diepenbeek (27-12-1676) en Wilhelmus Nicolaeszn. van Diepenbeek (7-5-1679). In 1696 leefden nog: Pieternella (gehuwd met Govert Jacobse Vetten), Elisabeth en Willem (Wilhelmus). Hun voogd was Marijnis Hoogcamp (Hoochcamp) (WKS, inv. 2532). In de weesrekening van 1696 noteerde hij fl. 793 aan ontvangsten en fl. 491 aan uitgaven, dus een positief saldo van fl. 302 (WKS, inv. 2532, fol. 9 en 18; zie ook de rekening in het jaar 1699, inv. 2543). Zie voor de genoemde voogd: <http://www.hanleune.nl/genealogie/203-enige-aantekeningen-over-het-geslacht-hoochcamp-te-steenbergen-in-de-17de-eeuw>, ad II.2. Zoon Wilhelmus (Willem), gedoopt op 7-5-1679, is waarschijnlijk identiek met Willem van Diepenbeek die op 12-7-1710 als j.m. van Steenbergen daar ondertrouwe (en in Halsteren trouwde met attestatie van Steenbergen d.d. 2-8-1710) met Aechje Jacobs, geb. in Halsteren en toen wonend in Steenbergen.

³⁵ Philips Charles de Grenu ontving van de Raad van State commissie als kapitein op 2-4-1641 (RvS, inv. 1527, fol. 25). Hij overleed waarschijnlijk in 1653. Over de verblijfplaatsen van zijn compagnie in de periode 1641-1653 zijn weinig gegevens bewaard gebleven. Zeker is dat de compagnie in juni 1651 in Steenbergen verbleef en toen opdracht kreeg om te vertrekken naar Schenkenschans. In december 1651 keerde de compagnie in Steenbergen terug. Op 15 mei 1653 werd door de Raad van State opdracht verstrekt om naar Zeeland te vertrekken om daar schepen te bemannen onder het bevel van de kolonel graaf Van Horne [Johan graaf van Horne], de luitenant-kolonel Arent van Haerholte en de sergeant-majoor Schimmelpenninck [Andries Schimmelpenninck van der Oye]. Indien “de nood” voorbij was diende de compagnie naar Steenbergen terug te keren, hetgeen vanuit fort Rammekens (bij Vlissingen) in september 1653 gebeurde (RvS, inv. 2061 (I), fol. 1, 3, 12v en 17). Het is niet bekend of Willem Willemszn. (1) van Diepenbeek na zijn huwelijk in juni 1653 soldaat bleef. Zo ja, dan heeft hij waarschijnlijk het genoemde verblijf in Zeeland meegemaakt. Vermoedelijk bleef hij nog militair tot zijn benoeming als schoolmeester. Philips Charles de Grenu was in 1652 tijdelijk commandeur van de vesting Steenbergen (NaS, inv. 28, fol. 7, 3-6-1652). Hij was gehuwd met Magdalena van Valckesteijn en daardoor een zwager van kapitein Pieter van der Meulen, die in de periode 1630 tot zijn overlijden in 1638 veelvuldig functioneerde als waarnemend commandeur van Steenbergen (Leune, 2017, p. 208).

³⁶ OgaS, inv. 352, fol. 52. In de stadsrekening betreffende de periode april 1658 tot april 1659 is vermeld dat hij (voor het eerst) een jaartraktement als schoolmeester ontving van fl. 120.

³⁷ Zijn formele benoeming tot voorlezer, voorzanger en koster had veel voeten in de aarde. Regelmatig werden er vanaf 1661 vanuit Steenbergen brieven gestuurd naar de Nassause Domeinraad, met name door de rentmeester van de geestelijke goederen te Steenbergen en door de predikant van Kruisland, met het verzoek aan de prins van Oranje om hem deze functies toe te kennen. Ook de classis van Tholen en Bergen en Zoom trachtte haar invloed aan te wenden. Een poging om hem te laten belonen zoals zijn collega voorlezer-voorzanger-koster in Nispen mislukte. Deze collega ontving een jaartraktement van fl. 100, hetgeen destijds ongebruikelijk hoog was (ND, inv. 12800, fol. 19v). De gebruikelijke beloning was fl. 50, die uiteindelijk

1676 begraven; hij otr. Steenbergen (als j.m. van Deventer) en tr. ald. 2-6-1653 met Anna Willems, j.d. van Steenbergen; op 3-7-1655 werd zij door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen;³⁸ toen zij op 4-7-1655 in Steenbergen getuige was bij de doop van een neefje is zij omschreven als Anna Willems van De Heen, waar zij vermoedelijk is geboren; zij lieten de volgende kinderen gereformeerd dopen:

1. Willem Willemszn. (2) van Diepenbeek; volgt III.
2. Anna Willemsdr. van Diepenbeek, ged. Steenbergen 2-1-1656; getuigen: Dirck van Diepenbeek, Claes van de Heijden, Heijndrick Bartels, Heijndrickjen Heijndrickx en Tanneken Jans; zij werd mogelijk op 17-8-1657 in Steenbergen begraven.
3. Lijsabeth Willemsdr. van Diepenbeek, ged. Steenbergen 6-10-1658; getuigen: Arij Willemse, Claes van Diepenbeek, Beatrix de Ras en Lena Willems; op 9-12-1682 vertrok zij met attestatie naar Steenbergen;³⁹ zij otr. Steenbergen 10-6-1690 en tr. Kruisland 2-7-1690 Jacobus Vinck, j.m., geboren te Steenbergen.
4. Cornelis Willemszn. (1) van Diepenbeek, ged. Kruisland 21-8-1661; getuigen: [ds.] Johannes Manteau, Cornelis Aertsen Dijckmans, Aerdt Pietersen van Stel, Claeske Willems en Catelijne Pieters;⁴⁰ hij werd in 1684 door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Kruisland;⁴¹ hij otr. (1) Steenbergen (als j.m.) 10-6-1690 Huberten Adriaens (Betten), j.d., geboren te Steenbergen; zij werd in Steenbergen op 14-6-1691 begraven; hij otr. (2) Steenbergen 3-1-1693 Neeltjen Hendriks, j.d. van Steenbergen en daar wonend.
5. Johannes Willemszn. (1) van Diepenbeek, ged. Kruisland 29-5-1667; getuigen: Gijsbrecht Gijsbrechtse Cortpenninck, Claes van Diepenbeek en Tanneke Adamsdr. Haens.
6. Helena Willemsdr. van Diepenbeek, ged. Kruisland 1-6-1670; getuigen: Michiel Adriaensen van Pulderbosch, Mr. Hendrick Gorissen en Hillegon [Hillegonda] Hendrickse Taselaer.

III Willem Willemszn. (2) van Diepenbeek, ged. Steenbergen 6-8-1654; getuigen: Pieter Bockx, Maeijken Jans en Marija Wilms; in de rangorde van schoolmeesters omschreven als Willem van Diepenbeek (2); hij werd in 1676 door de magistraat van Steenbergen benoemd tot schoolmeester te Kruisland als opvolger van zijn vader; de prins van Oranje benoemde hem op 3-11-1676 tot voorlezer, voorzanger en koster van de geref. kerk van Kruisland;⁴² hij maakte de watersnoodramp van 26-1-1682 mee waarbij Kruisland zwaar werd getroffen; in 1689 kocht hij in Kruisland voor fl. 650 de woning van de overleden predikant Johannes Manteau; hij was toen lid van het schepencollege van Steenbergen en bleef dit tot zijn overlijden;⁴³ in 1700 kreeg hij een beroerte; zijn zoon Willem (Willem van Diepenbeek (3)) nam zijn functies reeds vanaf dat moment waar; hij werd in Kruisland op 27-3-1702 begraven; hij otr. (als j.m.) Steenbergen 14-11-1682, tr. elders [zeer waarsch. Kruisland; hiaat in trouwboek] met att. van Steenbergen 8-12-1682 met Margrieta de Meijer, j.d. van Steenbergen, geref. ged. ald. 10-7-1661, dochter van Bavo [Baven] Stevens de Meijer en Maria Molackx (Maria Denijs, dochter van de schoenlapper Denijs Molacq);⁴⁴ zij overleed in Steenbergen en werd op 23-12-1690 in Kruisland begraven; uit het huwelijk kwamen de volgende kinderen voort:

1. Marij (Maria) Willemsdr. van Diepenbeek, ged. Kruisland 12-9-1683; getuigen: Claes Willemse van Diepenbeek en Cornelia Govertse Vette; zij vertrok op 25-4-1707 met attestatie naar 's-Gravenpolder en, na terugkeer, op 4-11-1711 met attestatie naar Prinsenland.⁴⁵
2. Willem Willemszn. (3) van Diepenbeek; volgt IVa.

ook aan Van Diepenbeek (en al zijn opvolgers) werd toegekend. In Nispen was de beloning verdubbeld in een poging om daar de gereformeerde religie (beter) wortel te doen schieten in een dominant rooms-katholieke bevolking. Vanuit Kruisland werd betoogd dat ook daar de inwoners overwegend katholiek waren, maar de prins toonde zich hiervoor niet gevoelig, evenmin als de rentmeester van de geestelijke goederen, die beducht zal zijn geweest voor de precedentwerking van een verdubbeld traktement (ND, inv. 12557, fol. 200-210).

³⁸ HGS, inv. 1, fol. 53.

³⁹ HGK, inv. 1.

⁴⁰ Zie voor bijzonderheden over de getuige Aerdt Pietersen van Stel: <http://www.hanleune.nl/genealogie/142-de-kwartieren-van-pieter-bierens-1685-1734>.

⁴¹ HGK, inv. 1.

⁴² ND, inv. 12557, fol. 212. De desbetreffende akte werd gedateerd op 26-5-1677.

⁴³ OraS, inv. 1534, 9-3-1689, fol. 143-144v. In 1708 leverde de verkoop van het huis fl. 410 op (WKS, inv. 2575). Voor het gebruik van het huis als schoolhuis betaalde de stad jaarlijks fl. 44.

⁴⁴ Zie voor Bavo Stevens de Meijer: <http://www.hanleune.nl/steenbergen/204-baven-bavo-stevens-de-meijer-tamboer-en-koster-te-steenbergen>. In 1688 is Margrieta de Meijer, naar de voornaam van haar vader, omschreven als Margrieta Bavens (OgaS, inv. 1238).

⁴⁵ HGK, inv. 1.

3. Stephanus Willemszn. van Diepenbeek, ged. Kruisland 5-10-1687; getuige: de procureur Johannes Vincke.
4. Johannes Willemszn. (2) van Diepenbeek, ged. Steenberg 24-10-1689; getuigen: Jacobus Vinck en Huijbrechtien Velten.
5. Cornelis Willemszn. (2) van Diepenbeek; volgt IVb.

IVa Willem Willemszn. (3) van Diepenbeek, ged. Kruisland 7-10-1685 (getuigen: Johannes Manteau en Lijsbeth van Diepenbeek), zoon van Willem Willemszn. (2) van Diepenbeek en Margrieta de Meijer; in de rangorde van schoolmeesters omschreven als Willem van Diepenbeek (3); hij nam reeds vanaf 1700 (toen hij 15 jaar oud was) de functies van zijn vader in Kruisland waar na diens beroerte; op 29-4-1702 benoemde de magistraat van Steenberg hem tot schoolmeester in Kruisland en op 4-11-1704 volgde zijn benoeming door de prins van Oranje tot voorlezer, voorzanger en koster aldaar, waarbij zijn traktement van fl. 50 per jaar met terugwerkende kracht tot 23-4-1702 werd betaald; hij had in een sollicitatiebrief aan de prins geschreven dat de genoemde functies reeds door zijn vader en grootvader werden vervuld en dat hij de zorg had voor het onderhoud van zijn moeder en vier overige minderjarige kinderen; ⁴⁶ in 1705 werd hij door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Kruisland; ⁴⁷ in 1707 ontving hij van het stadsbestuur van Steenberg een vergoeding van fl. 44 wegens huur van het schoolhuis in 1706; ⁴⁸ zijn akte als voorlezer, voorzanger en koster werd vernieuwd (herbevestigd) op 27-8-1714; op 19-7-1714 verwierf hij admmissie van de Raad van Brabant als landmeter; ⁴⁹ in 1710-1711 is hij vermeld als inwoner van Roosendaal; ⁵⁰ op enig moment in 1717 werd hij schoolmeester, voorlezer, voorzanger en koster in Gastel; ⁵¹ daar was hij ook schepen; ⁵² hij ontfermde zich over zijn neef Hubertus Arnoldus van Diepenbeek, zoon van zijn broer Cornelis Willemszn. (2) van Diepenbeek, toen deze reeds op uitzonderlijk jonge leeftijd in Kruisland de diverse functies van zijn vader overnam (zie ad IVb en V); Willem Willemszn. (3) van Diepenbeek (ad IVa) werd in Gastel op 24-1-1753 begraven; hij was gehuwd met Catharina Kok (Kocq); ⁵³ zij werd in Gastel op 26-1-1775 begraven.

Handtekening van Willem Willemszn. (3) van Diepenbeek, 19-10-1740. ⁵⁴

IVb Cornelis Willemszn. (2) van Diepenbeek, ged. Steenberg 13-2-1693 (getuige: Petrus de Sallij), zoon van Willem Willemszn. (2) van Diepenbeek en waarsch. Margrieta de Meijer; ⁵⁶ hij werd in 1718 benoemd tot schoolmeester in Kruisland als opvolger van zijn broer Willem, die naar Gastel was vertrokken; op 12-8-1718 volgde zijn benoeming tot voorlezer, voorzanger en koster in Kruisland, ingaande op de dag waarop hij commissie verkreeg als schoolmeester; ⁵⁷ op 7-9-1717 verkreeg hij van de Raad van Brabant admmissie als landmeter; ⁵⁸ hij was in de periode 1727-1738 kerkmeester in Kruisland; ⁵⁹ in 1738 werd hij getroffen door een beroerte, waardoor zijn taken werden waargenomen door zijn tienjarige (!) zoon Hubertus Arnoldus (zie Va); hij overleed in Kruisland op 16-6-1740 en werd daar op 21-6-1740 begraven; drie dagen later werd zijn jongste zoon Cornelis Johannes van Diepenbeek geboren (zie Vb); Cornelis Willemszn. (2) van Diepenbeek otr. Kruisland 20-4-1720, tr. Gastel 9-5-

⁴⁶ ND, inv. 12557, fol. 215-218.

⁴⁷ HGK, inv. 1; een precieze datum werd niet genoteerd.

⁴⁸ OgaS, inv. 448, fol. 115.

⁴⁹ Muller en Zandvliet (red.), p. 130.

⁵⁰ OgaS, inv. 1253 (ongefolieerd).

⁵¹ ND, inv. 12557, fol. 229.

⁵² WBA, DTB Oud en Nieuw Gastel, inv. 15.

⁵³ Vermoedelijk is zij r.k. gedoopt in Gastel op 8-11-1721 als dochter van Martinus Cocq en Cornelia Par.

⁵⁴ Op 2-4-1762 verstrekke zij aan de stad Steenberg een lening van fl. 2400 tegen een rente van 3 % per jaar (OgaS, inv. 568, fol. 25).

⁵⁵ WBA, DTB Oud en Nieuw Gastel, inv. 15.

⁵⁶ Waarschijnlijk is de naam van zijn moeder in het doopboek van Steenberg foutief genoteerd, t.w. als Lisabeth Bavens in plaats van als Margrieta Bavens [Margrieta de Meijer]. Van Baven Stevens de Meijer is geen dochter met de naam Lisabeth bekend.

⁵⁷ ND, inv. 12557, fol. 230.

⁵⁸ Muller en Zandvliet (red.), p. 130.

⁵⁹ OgaS, inv. 2009-2012.

1720 (met attestatie van Kruisland) Adriana van de Moer, ged. Gastel 16-8-1699, dochter van Huijbrecht van de Moer en Adriana Mook; uit dit huwelijk kwamen de volgende kinderen voort die allen in de geref. kerk van Kruisland werden gedoopt, op dochter Johanna na:

1. Adriana Willemijna Cornelisdr. van Diepenbeek, 19-1-1721; getuigen: Adriana Mook en Willem [Willemszn. 3] van Diepenbeek.
2. Wilhelmus Corneliszn. van Diepenbeek, 11-10-1722; getuigen: Hubertus van de Moer en Maria [van] Diepenbeek; mogelijk begraven in Kruisland op 29-6-1731.
3. Margareta Elisabet Cornelisdr. van Diepenbeek, 13-8-1724; getuigen: Stephanus Diepenbeek en Elisabet van de Moer; mogelijk begraven in Kruisland op 29-6-1731.
4. Johanna Cornelisdr. van Diepenbeek, ged. te Steenbergen 22-9-1726;⁶⁰ geen getuigen vermeld; mogelijk begraven in Kruisland op 29-6-1731.
5. Hubertus Arnoldus van Diepenbeek; volgt Va.
6. Susanna Cornelisdr. van Diepenbeek, 12-11-1730; getuigen: Michiel Meijsbergen en Susanna Melsen; zij otr. (als j.d.) Rucphen 10-4-1756 Johannes van Dreumen, j.m., geboren in Hees, schoolmeester in Rucphen.
7. Johannes Corneliszn. van Diepenbeek, 26-4-1733; getuigen: Johannes [Willemsz. 2] van Diepenbeek en Catharina van de Moer; hij werd in Kruisland op 4-3-1734 begraven.
8. Martha Cornelisdr. van Diepenbeek, 20-3-1735; "hebbende de suster van 't kindt Adriana [= Adriana Willemijna] het selve ten H. doop gehouden".
9. Cornelia Cornelisdr. van Diepenbeek, 6-10-1737; getuigen: Laurens Westelaar en Cornelia van de Moer; ten doop gehouden door Tanneke Dijkmans.
10. Cornelis Johannes van Diepenbeek; volgt Vb.

In mei 1746 is Adriana van de Moer in Kruisland vermeld met haar thuiswonende kinderen Hubertus, Susanna, Cornelia en Cornelis van Diepenbeek.⁶¹

Va Hubertus Arnoldus van Diepenbeek, ged. Kruisland 21-11-1728 (getuigen: Arnoldus van de Moer en Arnoldina van de Moer), zoon van IVb; nam vanaf 1738 in Kruisland de taken van zijn vader waar; werd als schoolmeester opgeleid door zijn oom Willem Willemszn. (3) van Diepenbeek (schoolmeester in Gastel);⁶² werd door de magistraat van Steenbergen in 1740 formeel benoemd tot schoolmeester in Kruisland; op 14-7-1740 volgde zijn benoeming, door de prins van Oranje, tot voorlezer, voorzanger en koster aldaar;⁶³ van de Raad van Brabant verkreeg hij in 1742 admmissie als landmeter;⁶⁴ in de periode 1749-1758 was hij kerkmeester van Kruisland;⁶⁵ in 1750 was hij verantwoordelijk voor een gezin waarin zijn zusters Adriana, Susanna en Cornelia en zijn broer Cornelis Johannes nog thuis woonden;⁶⁶ in Steenbergen bezette hij gedurende enige tijd (onder meer in 1753 en 1759) een van de twee schepenplaatsen die sinds 1583 waren toegekend aan inwoners van Kruisland; in die hoedanigheid werd hij soms aangeduid als stadhouders; op 29-9-1753 kocht hij in de polder van Kruisland voor fl. 300 een hoefje met 145 roeden land;⁶⁷ op 10-4-1759 kocht hij in de polder Westland te Steenbergen voor fl. 181 en 12 stuivers 10 gemeten en 34 roeden land;⁶⁸ eind 1758 maakte hij aan de prins van Oranje kenbaar dat hij graag de functies van voorlezer, voorzanger en koster wilde overdragen aan zijn broer Cornelis Johannes van Diepenbeek, die inmiddels door de magistraat van Steenbergen was benoemd tot schoolmeester in Kruisland; het is goed denkbaar dat zijn posities in Kruisland lastig of mogelijk zelfs onhoudbaar waren geworden nadat hij in 1756 (zie verderop) was getrouwd met een rooms-katholieke bruid; hij vertrok (vermoedelijk in 1759) naar

⁶⁰ De doop vond in Steenbergen plaats wegens het overlijden van de predikant in Kruisland.

⁶¹ OgaS, inv. 1288.

⁶² ND, inv. 12557, fol. 237-239. Oom Willem verklaarde dat hij zijn jonge neef had onderwezen in het leren lezen en schrijven en in het psalmzingen. Reeds enkele malen had Hubertus in Gastel de functie van voorlezer/voorzanger vervuld, tot groot genoegen van de kerkenraad aldaar.

⁶³ ND, inv. 12557, fol. 246-247. In het desbetreffend besluit van de prins van Oranje (getekend in Cassel) was foutief vermeld (en afwijkend van de voordracht door de Domeinraad) dat ook commissie was verleend om in Kruisland schoolmeester te zijn; deze bevoegdheid kwam de magistraat van Steenbergen toe. Op 23-9-1740 besliste de prins dat Hubertus Arnoldus van Diepenbeek als voorlezer, voorzanger en koster, zoals gebruikelijk, fl. 50 per jaar zou verdienen, ingaande 14-7-1740 (ND, inv. 12557, fol. 255).

⁶⁴ Muller en Zandvliet (red.), p. 131. Zie voor zijn werk als landmeter: Storms (red.), p. 59 en 93.

⁶⁵ OgaS, inv. 2015-2016.

⁶⁶ Idem, inv. 1291.

⁶⁷ OraS, inv. 1588, fol. 5v.

⁶⁸ Idem, fol. 116v.

Roosendaal waar hij als landmeter werkte; ⁶⁹ in Roosendaal testeerde hij met zijn tweede echtgenote op 3-3-1769; ⁷⁰ hij werd in Roosendaal op 6-3-1769 begraven; ⁷¹ zijn eerste huwelijk had in Kruisland veel voeten in de aarde, hetgeen o.m. tot uitdrukking kwam in de ruim drie maanden die verstreken tussen het moment van ondertrouw (14-2-1756) en de dag van de huwelijksinzegening (9-5-1756), beiden in de gereformeerde kerk van Kruisland; de predikant had het bruidspaar in overweginggegeven om nog 8 tot 14 dagen te wachten, zodat de bruid, die katholiek was, gereformeerd zou kunnen worden; het bruidspaar beriep zich op een plakkaat van de Staten-Generaal d.d. 3-6-1750 betreffende gemengde huwelijken; die werden in het vervolg toegestaan indien de gereformeerde bruidegom 25 jaar of ouder was en de rooms-katholieke bruid 20 jaar of ouder; ⁷² de haast was hoogstwaarschijnlijk vooral ingegeven door de snel naderende geboorte van dochter Adriana; de inzegening van het huwelijk vond op 9-5-1756 in Kruisland plaats onder “een meenigte van menschen”; de bruid was Elisabeth Vrients, geboren onder Steenbergen en toen wonend onder Kruisland, r.k. gedoopt te Steenbergen op 12-3-1734, dochter van Michaelis Claeszn. Vrients en diens tweede echtgenote Cornelia van Overvelt; uit dit huwelijk werd in Kruisland op 23-5-1756 dochter Adriana Hubertusdr. van Diepenbeek gereformeerd gedoopt, waarbij genoteerd werd dat de moeder rooms-katholiek was; doopgetuigen waren: Cornelis [Johannes] van Diepenbeecq en Susanna [Cornelisdr.] van Diepenbeecq (huisvrouw van Johannes Dreumen, schoolmeester, koster, schepen en stadhouder te Rucphen); de dopelinge werd ten doop gebracht door Pieterella Herberts, gereformeerd en huisvrouw van Carel Groenendijk, en werd door de vader zelf ten doop gehouden; ⁷³ twee dagen later overleed Elisabeth Vrients in het kraambed; zij werd in Kruisland op 29-5-1756 begraven; ook het tweede huwelijk van Hubertus Arnoldus van Diepenbeek kwam niet soepel tot stand, waarschijnlijk opnieuw omdat de bruid rooms-katholiek was; de ondertrouw vond op 7-9-1764 plaats in de geref. kerk van Roosendaal en de huwelijksinzegening volgde, in die kerk, pas op 2-12-1764; de bruid was Maria de Jongh, geboren in Kruisland en r.k. gedoopt in Steenbergen op 30-7-1732 als dochter van Leonardus de Jongh en Adriana Schoutens; ⁷⁴ Maria de Jongh testeerde in Roosendaal op 23-2-1787; ⁷⁵ zij werd in Roosendaal op 9-3-1787 kinderloos begraven; ⁷⁶ haar nagelaten bezittingen werden op 24-3-1787 beschreven. ⁷⁷

Handtekening van Hubertus Arnoldus van Diepenbeek, 1744. ⁷⁸

Vb Cornelis Johannes van Diepenbeek, geboren Kruisland 24-6-1740, ged. aldaar 26-6-1740 (getuigen: Johannes [Corneliszn.] van Diepenbeecq en Martha la Deijn; ten doop gehouden door Marijtje van Doesburgh, vrouw van Alexander Rol, diender te Kruisland); jongste zoon van IVb; hij volgde eind 1758 zijn broer Hubertus Arnoldus van Diepenbeek op als schoolmeester in Kruisland, nadat hij die functie reeds in Sprundel had waargenomen, tot groot genoegen van de kerkenraad aldaar; zijn benoeming, door de prins van Oranje, tot voorlezer, voorzanger en koster in Kruisland volgde op 16-3-1759 nadat de magistraat van Steenbergen hierover op 3-3-1759 positief had geadviseerd, erop wijzend dat de functies van schoolmeester, voorlezer, voorzanger en

⁶⁹ Daar is hij als landmeter o.m. vermeld in 1768 en 1769 (WBA, not. arch. Roosendaal, inv. 6856, akte nr. 2; idem, inv. 6855, akte nr. 25).

⁷⁰ Idem, inv. 6856, akte nr. 10. Het betrof een testament op de langstlevende. Mocht hij eerder overlijden dan zijn tweede echtgenote dan diende zij aan dochter Adriana, voortgekomen uit het eerste huwelijk, fl. 30 te betalen. Als haar voogd werd Cornelis Johannes van Diepenbeek (Vb) vermeld.

⁷¹ De begraafkosten bedroegen fl. 6 en 10 stuivers “met drie klokken in de oude kerk”.

⁷² Het bruidspaar beriep zich op de versie van het plakkaat d.d. 28-3-1756.

⁷³ Adriana Hubertusdr. van Diepenbeek overleed in Steenbergen op 7-10-1814; zij was getrouwd met Johannes van Bavel, landbouwer op de hofstede De Lantaarn in het Oudland te Steenbergen; tot hun r.k. gedoopte kinderen behoorde Hubertinus van Bavel, r.k. ged. Wouw 25-12-1780; voorts de kinderen Pieter, Anthonetta, Anthonie en Cornelis van Bavel. Op 20-2-1815 werd De Lantaarn (groot 54 gemeten en 109 roeden) voor fl. 115 per gemet verkocht aan Leonardus Etienne, hospitaalmeester te Bergen op Zoom (WBA, no. arch. Roosendaal, notaris Petrus van Vught, inv. 418-6984, aktes nrs. 23 en 33).

⁷⁴ Leonardus de Jongh hertrouwde met Cornelia van de Riet.

⁷⁵ WBA, not. arch. Roosendaal, inv. 6874, akte nr. 5. Hierin worden haar boers en zusters vermeld.

⁷⁶ De begraafkosten bedroegen fl. 6 en 10 stuivers “met drie klokken in de oude kerk”.

⁷⁷ WBA, not. arch. Roosendaal, inv. 6874, akte nr. 11.

⁷⁸ WBA, DTB Steenbergen, archiefnr. 903, inv. 37.

koster in Kruisland nimmer waren “gesepareerd”; ⁷⁹ op 29-3-1759 legde Cornelis Johannes ten overstaan van de Domeinraad in Den Haag de “eet van zuijveringe” af; ⁸⁰ hij was een geadmitteerd landmeter; ⁸¹ in Kruisland was hij in de periode 1767-1777 kerkmeester; ⁸² op 13-3-1775 kocht hij voor fl. 580 6 gemeten weiland in de “Wildenhoek” van de polder van Kruisland; ⁸³ uit de nalatenschap van de predikant Nicolaas Crooswijk kocht hij op 17-5-1780 voor fl. 1864 een huis, schuur, tuin en boomgaard op een erf van 110 roeden aan de noordzijde van het dorp Kruisland; ⁸⁴ op 28-5-1784 kocht hij voor fl. 175 een huis met schuur en erf in het dorp Kruisland, omschreven als schepen en gezwoeren heemraad van Kruisland; ⁸⁵ op 26-3-1794 was hij in Kruisland doopgetuige en werd toen vermeld als schepen van stad en land van Steenbergen, gezwoeren landmeter en schoolmeester te Kruisland; ⁸⁶ in het stadsbestuur van Steenbergen (tot 1795 de schepenbank, daarna de municipaliteit) bezette hij een van de twee zetels die toekwamen aan inwoners van Kruisland; in die hoedanigheid verzette hij zich toen in 1796 werd besloten om zijn collega Joannes Franciscus d’Hulst als schoolmeester in Steenbergen te ontslaan; hij testeerde te Steenbergen op 4-5-1796; ⁸⁷ op 19-7-1796 verkreeg hij van de gemeente Steenbergen een stuk grond in het dorp Kruisland in erfpacht om er een huis op te laten bouwen; ⁸⁸ op 29-7-1801 kocht hij voor fl. 100 een perceel weiland van 200 roeden in de “Wildenhoek” van de polder van Kruisland; ⁸⁹ in de landelijke onderwijsenquête van de Bataafse Republiek, gehouden in de eerste maanden van 1799, is over het onderwijs in Kruisland onder meer het volgende vermeld: ⁹⁰

- De schoolmeester wordt benoemd door de municipaliteit [van Steenbergen].
- Het schoolhuis/woning van de schoolmeester is diens eigendom; hiervoor ontvangt hij een vergoeding van fl. 44 per jaar.
- Het schoolgeld bedraagt 4 tot 11 stuivers per maand.
- Het traktement van de schoolmeester (fl. 120 per jaar) wordt betaald uit een “Fonds der jaarwedde en emolumenten”, opgebracht door de “ingezetenen” [de inwoners van Kruisland].
- ’s Zomers wordt geen school gehouden. ’s Winters wordt de school door 60 tot 70 leerlingen bezocht.

Op 28-12-1805 verkreeg Van Diepenbeek van het stadsbestuur van Steenbergen de bevoegdheid om vanaf 1-1-1806 de lijken aan te geven in het dorp en de polder van Kruisland, de beide Bospolders en de Triangelpolder; ⁹¹ Cornelis Johannes van Diepenbeek overleed in Steenbergen op 16-7-1810; hij otr. (als j.m.) Steenbergen 16-8-1782 en tr. Kruisland 1-9-1782 (met attestatie van Steenbergen) Cornelia Antoinetta (Toinetta) de Weert, j.d., geb. Steenbergen, geref. ged. aldaar 11-12-1748 (getuigen: Elias en Stephanus de Weert en Johanna Rimpelaar), dochter van Cornelis de Weert en Pieterella van Dongen; de (gefortuneerde) familie De Weert behoorde destijds tot het patriciaat van Steenbergen; ⁹² uit dit huwelijk kwamen twee dochters voort die in Kruisland gereformeerd werden gedoopt:

⁷⁹ ND, inv. 12557, fol. 259-261. Opgemerkt werd dat het zelfs door samenvoeging van de betreffende traktementen niet eenvoudig was om een gezin van te onderhouden.

⁸⁰ Idem, fol. 262.

⁸¹ Zijn admisie is niet vermeld door Muller en Zandvliet (red.). Samen met Johannes Baptiste Adan vervaardigde Cornelis Johannes van Diepenbeek in 1805 een gedetailleerd kaartboek van de polders en landerijen van het platteland van Steenbergen (OgaS, inv. 1013). Zie voor zijn werk als landmeter verder: Storms (red.), p. 74, 127 en 163.

⁸² OgaS, inv. 2021-2022.

⁸³ OraS, inv. 1589, fol. 219v; de koop werd “gevest” op 21-4-1775.

⁸⁴ Idem, fol. 312v; de koop werd “gevest” op 26-6-1780.

⁸⁵ Idem, inv. 1590, fol. 97; het huis grensde oostelijk aan de kerk en westelijk en noordelijk aan het dorpsplein.

⁸⁶ Het betrof (op 26-3-1794) de doop van Kornelis van Treychel, zoon van Thomas van Treychel (die overleed op 21-7-1793 en in de Franse Kerk van Vlissingen was begraven op 26-7-1793) en Henrietta Margaretha Molt, die zich klaarblijkelijk na het overlijden van haar echtgenoot vanuit Vlissingen in Kruisland had gevestigd. De dopeling was een broer van Maarten Jan van Treychel, de echtgenoot van Cornelia Adriana van Diepenbeek. Kornelis van Treychel werd door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen op 22-9-1814 en vertrok op 7-4-1821 naar Rotterdam (HGS, inv. 11). Daar huwde hij op 23-8-1826 met Dina Maria Anker, geboren in Vlissingen ca. 1800. Hij overleed in Rotterdam op 7-10-1851.

⁸⁷ NaS, inv. 140, 4-5-1796.

⁸⁸ OraS, inv. 1591, fol. 61. Het perceel onmvatte 5,5 roeden (van de gemeente) en 9 roeden (van het kerkhof). De erfpacht bedroeg 6 stuivers per roede per jaar. Zie ook: HGK, inv. 7.

⁸⁹ OraS, inv. 1591, fol. 310.

⁹⁰ Boekholt, 2006, p. 331.

⁹¹ WBA, DTB Steenbergen, archiefnr. 903, inv. 46.

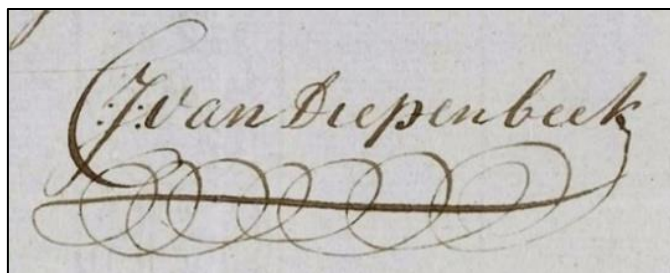
⁹² Een broer van Cornelia Antoinetta de Weert was Emmericus Cornelisz. de Weert, geref. gedoopt te Oudenbosch op 26-1-1744 en (in 1780) gehuwd met de uit Kruisland afkomstige Ida Bredana Korendijker. Hij was in Steenbergen o.m. brouwer, schepen, burgemeester en thesaurier en in de periode 1798-1806 eigenaar van het landgoed Ekelenberg in Steenbergen (Leune, 2012, p. 77).

1. Cornelia Adriana van Diepenbeek, geboren op 21-8-1784 en gedoopt op 22-8-1784; getuige: Cornelia [Cornelisdr.] van Diepenbeek; op 26-2-1816 werd onder Halsteren haar zoon Cornelis Johannes van Diepenbeek geboren; zij was toen ongehuwd; de vader van het kind werd niet genoteerd, maar bij de geboorteaangifte (door de vroedmeester te Halsteren) was Maarten Jan van Treychel, de vermoedelijke vader, aanwezig; toen zij op 29-1-1817 in Steenbergen met hem trouwde (waarbij de bruidegom werd omschreven als 34 jaar oud, “brigadier van zijne majesteit”, garnizoen houdend in Steenbergen) werd het kind door Van Treychel erkend waardoor het verder door het leven ging als Cornelis Johannes van Treychel; deze trad beroepsmatig in de voetsporen van zijn vader en van zijn grootvader van moederszijde; ook hij werd schoolmeester (onderwijzer), vermeld bij zijn huwelijk en zijn overlijden; hij tr. Haarlem 4-11-1846 met Maartje Moerbeek, geboren in Petten, toen 29 jaar oud, dochter van Reinier Moerbeek en Trijntje Schouten; zijn vader Maarten Jan van Treychel overleed in Steenbergen op 23-9-1825 in wijk G ofwel in het dorp Kruisland;⁹³ in de betreffende akte werd over hem genoteerd: 43 jaar oud, geboren in Vlissingen en [inmiddels geen militair meer maar] onderwijzer van beroep; zijn ouders waren Thomas van Treychel en Henrietta Margaretha Molt;⁹⁴ Maarten van Treychel werd in Kruisland omstreeks 1818 schoolmeester en trad dus in de voetsporen van zijn schoonvader Cornelis Johannes van Diepenbeek;⁹⁵ Cornelia Adriana van Diepenbeek overleed in de stad Steenbergen op 26-2-1839; haar zoon Cornelis Johannes van Treychel overleed op 30-5-1858 in Krommenie, waar (ook) hij (!) onderwijzer was.
2. Pieterella Ida Emmerika van Diepenbeek, geboren op 24-2-1786 en gedoopt op 5-3-1786; getuigen: Emmerikus [Corneliszn.] de Weert en diens echtgenote Ida Bredana Korendijker; zij tr. Steenbergen 14-3-1817 Pierre de Neve, koopman, geboren in Steenbergen, geref. gedoopt aldaar op 23-11-1780 (getuigen: Pierre Langlet en Jobina de Vos), zoon van Gillis Pieter de Neve [lid van de Steenbergse magistrat] en Francina Aletta Langlet; Pieterella Ida Emmerika van Diepenbeek overleed in Steenbergen op 1-2-1834 en haar echtgenoot Pierre de Neve (inmiddels veelal omschreven als Pieter de Neve) op 31-5-1849, vermeld als grondeigenaar.

⁹³ Hij overleed in het pand dat toen genummerd was als Kruisland G 21. Dit pand werd eerder bewoond door zijn schoonvader Cornelis Johannes van Diepenbeek. Anno 2018 is dit de locatie Markt 2 Kruisland (met dank aan Hans Slokkers).

⁹⁴ Henrietta Margaretha Molt woonde in 1810, toen 56 jaar oud en weduwe van Thomas van Treychel, met haar twee kinderen Catarina Wilhelmina (toen 20 jaar oud en geboren in Vlissingen) en Kornelis (toen 16 jaar oud en geboren in Steenbergen) in Kruisland, naast het huis van Cornelis Johannes van Diepenbeek (WBA, Bevolkingsregister Steenbergen 1810, wijk G nr. 22, p. 81). Henrietta Margaretha Molt was eerder gehuwd met Jan Willem le Bleu. Uit dit huwelijk kwam zoon Jakob Jan le Bleu voort die in Steenbergen als huurder enige tijd het kasteeltje “Padmos” in het Oudland van Steenbergen bewoonde en op 18-3-1827 overleed (zie voor hem: Leune, 2012, p. 157, waar hij foutief is omschreven als Jan Jakob le Bleu). Op 4-7-1816 verkocht hij aan de gemeente Steenbergen (waarschijnlijk namens zijn moeder) voor fl. 1700 het pand dat in Kruisland eerder diende als schoolhuis. De gemeente kocht het om het te laten dienen als schoollokaal en als woning voor de onderwijzer.

⁹⁵ Na het overlijden van Cornelis Johannes van Diepenbeek werd de functie van schoolmeester in Kruisland eerst vervuld door Jean Francois Maas (die naar Antwerpen vertrok), vervolgens door Johannes Vromans en daarna door Martinus Dekkers (die vertrok naar Putte) (WBA, Archief van de gemeente Steenbergen 1811-1950, inv. 7030). Maarten van Treychel trad in 1818 aan en werd als schoolmeester in Kruisland in 1826 opgevolgd door Adriaan Anthonij Hage (met dank aan Hans Slokkers). Hage is geboren in Scherpenisse, geref. gedoopt aldaar op 3-2-1799 als zoon van Jan Hage en Elena Hart. Hij trouwde op 14-11-1829 in de gemeente Wouw met Anna Barbara Seijbel, geboren in Roosendaal, geref. gedoopt in Nispen op 22-5-1791, dochter van Johannes Philippus Seijbel en Anna Helena van Riet. Vermeldenswaard is dat de schoolopziener Henricus Wijnbeek in 1834 over de Kruislandse onderwijzer A.A. Hage opmerkte dat diens onderwijs nog doeltreffender was dan Wijnbeek acht jaar eerder had vastgesteld, hoewel het schoollokaal te klein, te laag en te bedompt was. Hij noemde Hage “het puik der gemeenteschoolonderwijzers van het 7de district”. Dit district omvatte de plaatsen Bergen op Zoom, Halsteren, Oudenbosch, Roosendaal, Steenbergen, Huybergen, Ossendrecht, Woensdrecht, het Heike (St. Willebrord), Putte, Oud Gastel en Dinteloord (Con Slokkers, 1993, p. 7). De school in Kruisland telde in de zomer van 1861 90 en in de winter 130 leerlingen. Adriaan Hage werd toen geassisteerd door Gerardus Clarijs, een 16-jarige zoon van de meestermetelaar van het dorp die als kwekeling voor het onderwijzersvak leerde. In 1884 werd in Kruisland een nieuwe school gebouwd met vier lokalen en een onderwijzerswoning (Con Slokkers, 1987, p. 29). Adriaan Hage ging in 1866 met pensioen en overleed in Kruisland op 23-8-1884, zijn vrouw Anna Seijbel op 6-9-1859.

Handtekening van Cornelis Johannes van Diepenbeek, 1761.⁹⁶

Afkortingen

att.	attestatie.
GA	gemeentearchief.
h.v.	huwelijkse voorwaarden.
HGK	archieff van de Hervormde Gemeente Kruisland (in het WBA).
HGS	archieff van de Hervormde Gemeente Steenbergen (in het WBA).
inv.	inventaris.
j.d.	jonge dochter (nog niet gehuwd).
j.m.	jonge man (nog niet gehuwd).
NA	Nationaal Archief (in Den Haag).
NaB	notarieel archief Bergen op Zoom (in het WBA).
NaS	notarieel archief Steenbergen (in het WBA).
ND	archieff van de Nassause Domeinraad (in het NA).
OgaS	oud gemeentearchief Steenbergen (in het WBA).
OraS	oud rechterlijk archief gemeente Steenbergen (in het WBA).
otr.	ondertrouw(de).
RvS	archieff van de Raad van State (in het NA).
tr.	trouwde (getrouwd).
WBA	West-Brabants Archief (te Bergen op Zoom).
WKS	Weeskamerarchieff van Steenbergen (in het WBA).

Geraadpleegde literatuur

- Delahaye, A., Kruisland, z.pl. [Zundert], 1964.
- Leune, J.M.G., De landgoederen Ekelenberg en Padmos in Steenbergen, Heerhugowaard, 2012.
- Leune, J.M.G., Het fort Henricus te Steenbergen, Broek op Langedijk, 2017.
- Leune, J.M.G., Onderwijs in Steenbergen in de 17de en 18de eeuw, Broek op Langedijk, 2018.
- Muller, E. en K. Zandvliet (red.), Admissies als landmeter in Nederland vóór 1811, Alphen aan den Rijn, 1987.
- Slokkers, Con, De inspecteur op reis, in: Kroniek van Steenbergen, jrg. 1993, nr. 1, p. 7.
- Slokkers, Hans, Binnen de wallen; geveltekens, namen van huizen, straten en percelen van historisch Steenbergen, Steenbergen, 2003.
- Storms, Martijn (red.), Drie generaties Adan; West-Brabantse landmeters in de 18^e en 19^e eeuw, 't Goy-Houten, 2008.
- Uil, Huib, De scholen syn planthoven van de gemeente; het onderwijs in Zeeland en Staats-Vlaanderen, 1578-1801, Bergschenhoek, 2015.

⁹⁶ WBA, DTB Steenbergen, archiefnr. 903, inv. 37, Begraafboek Schepenbank Kruisland 1674-1805.